

Sygn. akt VII U 106/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 maja 2021 r. w Warszawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.

o wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)w W.

z dnia 28 listopada 2019 nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z dnia 28 listopada 2019 nr (...) w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia świadczenia renty z tytułu niezdolności do pracy w ten sposób, że ustala wysokość tego świadczenia w wysokości 3.366,17 zł (trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt sześć zł i 17/100), przyjmując jako wskaźnik podstawy wymiaru 152,89% z 20 lat.

SSO Monika Roslan – Karasińska

Sygn. akt VII U 106/20

UZASADNIENIE

23 grudnia 2019 r. **A. S.** za pośrednictwem organu rentowego wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 28 listopada 2019 r. znak: (...)odmawiającej ponownego przeliczenia świadczenia rentowego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Odwołujący zarzucił, że nie uwzględniono przedłożonych przez niego dokumentów w postaci rozliczenia PIT-11 i imiennej karty zarobkowej, przez co do wypłaty renty w dalszym ciągu brane jest pod uwagę wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę z 1992 r. – w stosunku do lat 1993 i 1994 i minimalne wynagrodzenie obowiązujące w 1995 r. podczas gdy rzeczywiste dochody odwołującego w tym okresie były wyższe (odwołanie k.3-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 14 stycznia 2020 r. **organ rentowy** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., wskazując, że zaliczenie kwot wskazanych w PIT-11 nie jest możliwe, ponieważ mogą one uwzględniać składniki niepodlegające składkom na ubezpieczenie społeczne wypłacone w danym roku, zaś imienna karta zarobkowa przedłożona przez odwołującego nie jest opatrzona pieczętką firmy ani imienną, jak również nie jest opatrzona podpisem (odpowiedź na odwołanie k.6).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

20 listopada 1990 r. A. S. zawarł umowę o pracę z „Dom 2001 (...)” na czas nieokreślony, z wynagrodzeniem w wysokości 1 500 000 zł miesięcznie, zaś w kolejnej umowie z 1 lutego 1992 r. określono wynagrodzenie na kwotę 2 619 500 zł miesięcznie (umowy o pracę k.34-35 a.s.).

W 1993 r. odwołujący uzyskał dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie w wysokości 174 777 800 zł, w 1994 r. – 66 472 000 zł, w 1995 r. – 7 685,26 zł (deklaracje (...) i imienna karta zarobkowa – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego, opinia biegłej k.69-80 a.s.).

A. S. ma ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. z 9 maja 2017 r. znak:(...)okres 14 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r. Do ustalenia podstawy wymiaru renty organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia od 1982 do 2015 r. oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 140%. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 140% przez kwotę bazową w wysokości 3536,87 zł i wyniosła 4951,62 zł. Do ustalenia wysokości renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił 31 lat, 11 miesięcy i 15 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 4 miesiące i 7 dni okresów nieskładkowych. Wysokość renty została obliczona w następujący sposób: $24\% \times 3536,87 \text{ zł} = 848,85 \text{ zł}$; $(383 \times 1,3\%)/12 \times 4951,62 \text{ zł} = 2054,43 \text{ zł}$; $(28 \times 0,7\%)/12 \times 4951,62 \text{ zł} = 80,71 \text{ zł}$. Tak obliczona wysokość świadczenia wyniosła 2983,99 zł. Organ rentowy zaznaczył przy tym, że renta z tytułu częściowej niezdolności wynosi 75% renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i wynosi 2237,99 zł (decyzja z 9 maja 2017 r., znak:(...) dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Decyzjami z 28 lutego 2018 r. i 18 stycznia 2019 r. znak:(...) organ rentowy przeliczał rentę odwołującego, jednocześnie przedłużając prawo do niej do 31 stycznia 2019 r. i do 31 stycznia 2021 r. (decyzje z 28 lutego 2018 r. i 18 stycznia 2019 r., znak: (...) dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Do ustalenia wysokości renty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)w W. przyjął, że w 1993 r. odwołujący uzyskał dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie w wysokości 13 500 000 zł, w 1994 r. – 18 000 000 zł, w 1995 r. – 3 420 zł. Co do lat 1993 i 1994 organ rentowy przyjął wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę, zaś za 1995 r. – wynagrodzenie minimalne (wykaz wprowadzonych dochodów ubezpieczonego, decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z 20 kwietnia 2005 r. znak: (...)–2004 – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego, opinia biegłej k.69-80 a.s.).

24 października 2019 r. A. S. wniósł o ponowne obliczenie świadczenia rentowego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, z uwzględnieniem rzeczywistych zarobków uzyskiwanych w związku ze świadczeniem pracy na rzecz (...) IMPORT-EXPORT P. K. w latach 1993-1995, nie zaś na podstawie kwot wynikających z umowy o pracę z 1992 r. w stosunku do lat 1993-1994 (kiedy to miała miejsce galopująca inflacja) i minimalnego wynagrodzenia w 1995 r. Do wniosku odwołujący dołączył PIT-11 za 1993 i 1995 r. od ww. pracodawcy, a także imienną kartę zarobkową za 1994 r. (wniosek z 24 października 2019 r. – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Decyzją z 29 listopada 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)w W. znak: (...)odmówił prawa do przeliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy, z uwagi na nieprzedłożenie przez A. S. nowych dowodów mających wpływ na wysokość świadczenia. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że kopie deklaracji (...) nie spełniają wymogów dowodowych, bowiem są tam wskazane wszystkie dochody wypłacone odwołującemu w danym roku (a nie za dany rok) i mogą tam być kwoty niepodlegające składkom na ubezpieczenie społeczne, zaś imienna karta zarobkowa nie jest opatrzona pieczęcią firmy ani pieczęcią imienną (decyzja z 29 listopada 2019 r., znak:(...)dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych odwołującego).

Dokumenty płacowe firmy (...)–EXPORT P. K. nie są przechowywane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego W. M., w Archiwum Akt Nowych, Archiwum Państwowym w W. – Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej w M., jak również w Wydziale Gospodarczym Sądu Okręgowego, Wydziale D. M. przy ul. (...) przy ul. (...) (pisma k.28, 36-37, zeznania odwołującego k.65-66 a.s.).

Z uwagi na podnoszone przez odwołującego zastrzeżenia co do prawidłowości obliczenia wypłacanej mu emerytury, w toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił również dowód

z opinii biegłej sądowej z zakresu rachunkowości celem wyliczenia prawidłowej wysokości emerytury (k. 66 a.s.). Dokonując weryfikacji w tym zakresie powołana przez Sąd biegła E. Z. w swojej opinii (k. 69-80 a.s.) przedstawiła dwa warianty wyliczeń renty odwołującego: pierwszy, nie uwzględniający deklaracji (...) za 1993 i 1995 r. i imiennej karty zarobkowej oraz drugi, uwzględniający te dokumenty. W ramach opinii biegła dokonała wyliczenia okresów składkowych i nieskładkowych odwołującego oraz wskaźnika wysokości podstawy.

Organ rentowy, zobowiązany do obliczenia hipotetycznej wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy po uwzględnieniu II wariantu przedstawionego w opinii biegłej E. Z., wskazał, że od października 2019 r. renta wynosiłaby 3366,17 zł (k.125).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie ww. dowodów, mając na uwadze, że nie był on sporny między stronami niniejszego postępowania. Dowodów z dokumentów (za wyjątkiem imiennej karty zarobkowej) ze stron nie kwestionowała, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do tego, aby odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. Swoich ustaleń Sąd dokonał również na podstawie opinii biegłej z zakresu rachunkowości – E. Z.. Sąd uznał opinię biegłej za sporządzoną rzetelnie i fachowo, a przedstawione przez nią obliczenia za odpowiadające stosownym wzorom określonym w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Opinię cechuje duży stopień szczegółowości i kompleksowe przedstawienie zagadnienia stanowiącego tezę dowodową, co skutkowało uznaniem przedmiotowej opinii za wiarygodną.

Zakwestionowany przez organ rentowy dokument w postaci imiennej karty zarobkowej Sąd uznał za wiarygodny. Wprawdzie na dokumencie nie zamieszczono pieczęci zakładu pracy, pieczęci imiennej wystawcy dokumentu ani podpisu wystawcy, jednak zdaniem Sądu Okręgowego, nie przesądza to o nieprawdziwości dokumentu. Kwoty przedstawione w imiennej karcie zarobkowej A. S. odpowiadają relacji wcześniejszych i późniejszych zarobków odwołującego do przeciętnego wynagrodzenia i zdaniem Sądu powinny stanowić podstawę ustalenia dochodów odwołującego za 1994 rok.

Zeznania świadka M. Ś. Sąd ocenił jako wiarygodne, jednak nie uczynił ich podstawą ustaleń faktycznych. Świadek potwierdził, że A. S. pracował w firmie (...) - (...) P. K., co było bezsporne, jednak nie miał wiedzy o faktycznych zarobkach odwołującego w latach 1993-1995. M. Ś. zeznał, że w 1989 r. zarabiał 600-800 tys. zł miesięcznie, a odwołujący 2-3 krotnie więcej. Takie określenie zarobków A. S. Sąd uznał za jedynie hipotetyczne. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. z 28 listopada 2019 r., znak: (...) podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z przepisem art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalna) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Przepisy art. 114 wskazanej ustawy zezwalają na ponowną ocenę prawa do świadczenia lub jego wysokości tylko w przypadku przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do tych świadczeń. Stanowisko to należy uzupełnić o stwierdzenie wywiedzione z art. 114 ust. 1 ustawy, że powinny to być okoliczności nieznanne organowi rentowemu, ale istniejące przed wydaniem decyzji, bowiem z użytego w tym przepisie określenia „ujawniono” wynika, że niewątpliwie chodzi o

okoliczności nieznane organowi w chwili orzekania o prawie do świadczeń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 lutego 2007 r., III AUa 1233/05).

Dodatkowo przypomnienia wymaga, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123). Jakkolwiek zaś w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, to nie oznacza to dopuszczalności ustalania wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie można natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Należy też przypomnieć, że obowiązek wykazania wynagrodzenia ze wskazywanych lat zatrudnienia wyższego niż przyjęte przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia emerytury lub renty, ciąży na ubezpieczonym zarówno w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym (art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej), jak i w procesie (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że odwołujący wraz z wnioskiem o ponowne przeliczenie renty z tytułu niezdolności do pracy przedłożył nowe dowody w tym zakresie, tj. deklaracje (...) i imienną kartę zarobkową, które w ocenie Sądu Okręgowego udowadniają wysokość dochodów A. S. w okresie od 1993 do 1995 roku. Zdaniem Sądu odwołujący udowodnił, że nie ma możliwości przedłożenia dokumentów kadrowo-płacowych dotyczących zatrudnienia w okresie 1993-1995 r. w „Dom 2001 (...) P. K.. W tym stanie rzeczy należało za podstawę obliczenia wymiaru renty odwołującego przyjąć wynagrodzenia A. S. w latach 1993-1995 wynikające z deklaracji (...) i imiennej karty zarobkowej.

Art. 62 ust. 1 ustawy emerytalnej, stanowi, że renta dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych;
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych;
- 4) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów składkowych oraz nieskładkowych, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia, w którym rencista osiągnęłaby wiek emerytalny 60 lat.

Z kolei w myśl ust. 1a ww. przepisu, przy obliczaniu wysokości renty przepisy art. 53 ust. 3-5 stosuje się odpowiednio. Art. 62 ust. 2 przewiduje zaś, że renta dla osoby częściowo niezdolnej do pracy wynosi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy.

Jeśli chodzi zaś o podstawę wymiaru renty, to w tym względzie należy sięgnąć do regulacji zamieszczonej w art. 15 ustawy emerytalnej. Ust. 1 tego przepisu przewiduje, że podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Zgodnie z ust. 2a ww. przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym

okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Ust. 4 art. 15 wskazuje sposób ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, określając, że:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19 ustawy.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% (art. 15 ust. 5). Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6).

Przy ustaleniu, że dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne A. S. w 1993 r. wyniósł 174 777 800 zł, w 1994 r. – 66 472 000 zł, a w 1995 r. – 7 685,26 zł, wskaźnik dla 20 najkorzystniejszych lat z okresów składkowych odwołującego wynosił 152,89%, a zatem kwota renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy powinna być zostać poddana korekcie w drodze ponownego przeliczenia, zgodnie z obliczeniami biegłej w ramach drugiego wariantu przedstawionego w opinii. Zgodnie z obliczeniem wskaźnika podstawy wymiaru, renta należna A. S. począwszy od października 2019 r. wynosić powinna 3366,17 zł.

Konkludując zaprezentowane wywody, Sąd Okręgowy ocenił odwołanie A. S. za zasadne, co na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. skutkowało stosowną zmianą zaskarżonej decyzji.